

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل

اعتبار اسنادی داخلی - ریالی

(سال ۱۳۹۴)

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲	مقدمه
۲	فصل اول: تعاریف
۵	فصل دوم: گشایش اعتبار اسنادی داخلی
۸	فصل سوم: مبنای عقدی درخواست گشایش اعتبار اسنادی داخلی
۱۰	فصل چهارم: ابلاغ اعتبار اسنادی داخلی
۱۱	فصل پنجم: اصلاح اعتبار اسنادی داخلی
۱۱	فصل ششم: ارائه اسناد
۱۳	فصل هفتم: تنزیل
۱۴	فصل هشتم: کنترل‌های ناظر بر فرآیند اعتبار اسنادی داخلی
۱۵	فصل نهم: سایر

بیست و نهم

«دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی»

مقدمه:

شورای پول و اعتبار در اجرای بند (۵) تصویب‌نامه شماره ۳۵۹۸۵/ت ۲۰۰۳۵ هـ مورخ ۱۳۷۷/۶/۳ هیأت محترم وزیران و به استناد بند (۶) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور و به منظور حصول اطمینان از انجام صحیح امور مربوط به اعتبار اسنادی داخلی - ریالی و نیز با هدف تسهیل مبادلات تجاری داخلی، «دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی» را که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تصویب نمود.

فصل اول - تعاریف:

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات و اصطلاحات ذیل، در معانی مشروح بکار می‌روند:

۱-۱- **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۱-۲- **اعتبار اسنادی:** هرگونه ترتیبی که در برگیرنده تعهد قطعی و برگشت‌ناپذیر بانک گشایش‌کننده

مبنی بر پذیرش پرداخت در قبال ارائه اسناد مطابق می‌باشد؛

۱-۳- **اعتبار اسنادی داخلی - ریالی:** اعتبار اسنادی که به ریال ایران گشایش می‌گردد و مقصد کالا و یا

خدمت، اقامتگاه بانک‌های مرتبط، متقاضی و ذی‌نفع آن، در داخل مرزهای جغرافیایی جمهوری

اسلامی ایران واقع است. در این دستورالعمل، اعتبار اسنادی داخلی - ریالی، به اختصار «اعتبار

اسنادی داخلی» نامیده می‌شود؛

۱-۴- **ارائه اسناد مطابق:** عبارت از ارائه اسناد، منطبق با شرایط اعتبار اسنادی داخلی گشایش‌شده،

مقررات متحدالشکل اعتبار اسنادی (UCP) و مفاد این دستورالعمل می‌باشد؛

۱-۵- **سررسید اعتبار اسنادی داخلی:** روز بانکی که تا پایان وقت اداری آن روز، ذی‌نفع اعتبار اسنادی

داخلی می‌تواند نسبت به ارائه اسناد اقدام نماید؛

۱-۶- **روز بانکی:** روزی که معمولاً بانک خدمات بانکی، از جمله خدمات مربوط به اعتبار اسنادی داخلی

ارائه می‌دهد؛

۷-۱- اعتبار اسنادی داخلی دیداری: اعتبار اسنادی داخلی که در آن، بانک گشایش کننده و یا بانک

تأیید کننده موظف است پس از بررسی اسناد و حصول اطمینان از ارائه اسناد مطابق، وجه اسناد را

پرداخت نماید؛

۸-۱- اعتبار اسنادی داخلی مدت دار: اعتبار اسنادی داخلی که در آن، بانک گشایش کننده و یا بانک

تأیید کننده موظف است پس از بررسی اسناد و حصول اطمینان از ارائه اسناد مطابق، تعهد نماید

وجه اسناد را در سررسید پرداخت، پردازد؛

۹-۱- سند تعهد پرداخت: سندی که بانک گشایش کننده و یا بانک تأیید کننده پس از بررسی اسناد و

حصول اطمینان از ارائه اسناد مطابق صادر و در آن تعهد می کند وجه اسناد را در سررسید

پرداخت، پردازد؛

۱۰-۱- متقاضی: خریدار یا کارفرمایی که اعتبار اسنادی داخلی بنا به درخواست وی گشایش می گردد؛

۱۱-۱- ذی نفع: فروشنده یا پیمانکار رتبه بندی شده ای که اعتبار اسنادی داخلی به نفع وی گشایش

می گردد؛

۱۲-۱- بانک گشایش کننده: بانکی که بنا به درخواست متقاضی یا از طرف خود، اقدام به گشایش اعتبار

اسنادی داخلی می نماید؛

۱۳-۱- بانک ابلاغ کننده: بانکی که اعتبار اسنادی داخلی را بنا به درخواست بانک گشایش کننده به ذی نفع

ابلاغ می نماید؛

۱۴-۱- بانک تأیید کننده: بانکی که بنا به درخواست و یا با اجازه بانک گشایش کننده، تأیید خود را بر اعتبار

اسنادی داخلی می افزاید؛

۱۵-۱- بانک تعیین شده: بانکی که از سوی بانک گشایش کننده، مجاز به دریافت اسناد و یا بررسی اسناد و

پذیرش پرداخت به ذی نفع می گردد؛

۱۶-۱- بانک تنزیل کننده: بانکی که در چارچوب این دستورالعمل و بنا به درخواست ذی نفع، اقدام به تنزیل

سند تعهد پرداخت اعتبار اسنادی داخلی مدت دار می نماید؛

۱۷-۱- پذیرش پرداخت: عبارت است از:

۱-۱۷-۱- «پرداخت دیداری، در صورتی که اعتبار اسنادی داخلی در مقابل پرداخت دیداری قابل

استفاده باشد» یا

۱-۱۷-۲- «تقبل تعهد پرداخت مدت دار و پرداخت وجه آن در سررسید پرداخت، در صورتی که

اعتبار اسنادی داخلی در مقابل پرداخت مدت دار قابل استفاده باشد»؛

۱۸-۱- خدمت: عبارت از خدمت فنی و مهندسی و پیمانکاری می‌باشد.

۱۹-۱- پیش فاکتور: سندی که به منظور اعلام قیمت، توسط ذی نفع و به نام متقاضی صادر می‌شود و در آن نوع و مشخصات فنی کالا یا خدمت، میزان یا مقدار، مبدأ و مقصد حمل کالا، شرایط تحویل کالا و یا اجرای خدمت، بهای واحد و کل، شرایط پرداخت، موعد تحویل کالا یا ارائه خدمت، مهلت اعتبار پیش فاکتور و سایر مفاد مورد توافق ذی نفع و متقاضی قید می‌گردد.

۲۰-۱- قرارداد فروش کالا/ارائه خدمت: توافق نامه‌ای که به امضای ذی نفع و متقاضی می‌رسد و بیانگر نوع و مشخصات فنی کالا یا خدمت، میزان یا مقدار، مبدأ و مقصد حمل کالا، شرایط تحویل کالا و یا اجرای خدمت، بهای واحد و کل، شرایط پرداخت، موعد تحویل کالا یا ارائه خدمت، مهلت اعتبار قرارداد فروش کالا/ارائه خدمت و سایر مفاد مورد توافق ذی نفع و متقاضی می‌باشد.

۲۱-۱- سیاهه تجاری: سندی که توسط ذی نفع و به نام متقاضی صادر می‌شود و بیانگر فروش قطعی کالای موضوع پیش فاکتور یا قرارداد فروش کالا توسط ذی نفع به متقاضی می‌باشد.

۲۲-۱- صورت وضعیت/صورت حساب انجام خدمت: سندی که توسط ذی نفع صادر و از سوی متقاضی و یا نماینده معتبر که از طرف وی تعیین گردیده است، تأیید و دلالت بر این دارد که ذی نفع، تعهدات خود را در رابطه با ارائه خدمت موضوع پیش فاکتور یا قرارداد ارائه خدمت انجام داده است.

۲۳-۱- بارنامه/راه‌نامه: سندی که توسط متصدی مجاز حمل و نقل داخلی یا نماینده وی پس از وصول کالا صادر می‌گردد و حاکی از حمل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی از یک نقطه (مبدأ حمل) به نقطه‌ای دیگر (مقصد حمل)، به صورت زمینی (جاده‌ای یا ریلی)، هوایی یا دریایی، با وسیله حمل مورد توافق در مقابل کرایه حمل معین می‌باشد.

۲۴-۱- شرکت بازرسی: شرکتی که توسط متقاضی از فهرست شرکت‌های بازرسی مورد تأیید مندرج در بخش دوم مجموعه مقررات ارزی بانک مرکزی تعیین می‌شود تا به نیابت از طرف وی، کالا را در نقطه انتقال ریسک و مسئولیت کالا از ذی نفع به متقاضی، حسب شرایط تحویل کالا (اینکوترمز مورد توافق) مورد بازرسی کمی و کیفی قرار دهد.

۲۵-۱- گواهی بازرسی فنی: سندی که شرکت بازرسی تعیین شده، پس از بازرسی کالا صادر می‌نماید و حاکی از تطابق یا عدم تطابق کالای بازرسی شده با مشخصه‌های کمی و کیفی کالای مندرج در شرایط اعتبار اسنادی داخلی می‌باشد.

۲۶-۱- بیمه نامه/گواهی بیمه: سندی که توسط شرکت‌های مجاز بیمه داخلی یا نمایندگان آن‌ها برای پوشش خطرات حمل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی صادر می‌شود و در آن بیمه‌گر، بیمه‌گذار

و ذی نفع بیمه و نیز مشخصات مورد بیمه از جمله نوع کالا، مقدار و ارزش کالا، مبدأ و مقصد حمل کالا، نحوه حمل، دوره پوشش و موضوعات دیگری که مبین حقوق و تعهدات طرفین قرارداد بیمه حمل می‌باشد، قید می‌گردد.

۱-۲۷- سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام): سامانه‌ای که در بانک مرکزی راه‌اندازی شده و امکان تبادل تمامی پیام‌های مالی بین‌بانکی به‌طور متمرکز، از جمله پیام‌های مربوط به اعتبار اسنادی داخلی را به‌صورت استاندارد، فراهم می‌سازد.

۱-۲۸- آیین‌نامه وصول مطالبات: آیین‌نامه وصول مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول مؤسسات اعتباری، موضوع یک‌هزار و دویست و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۶/۱۰ شورای پول و اعتبار؛

۱-۲۹- اینکوترمز (INCOTERMS): مجموعه مقرراتی که توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) به منظور تبیین نقطه انتقال ریسک، نقطه تقسیم هزینه‌ها و وظایف خریدار و فروشنده در ارتباط با موضوع حمل و تحویل کالا تدوین گردیده است.

۱-۳۰- مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP): مجموعه رویه‌ها و ضوابطی که توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) به منظور یکسان نمودن تعابیر و تفاسیر ذی ربط، استاندارد نمودن مراحل، الزامات و نحوه بررسی اسناد و تبیین حقوق و تعهدات طرفین اعتبار اسنادی، تدوین گردیده است.

۱-۳۱- مؤسسه اعتباری غیربانکی: مؤسسه‌ای که تحت همین عنوان به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد.

فصل دوم - گشایش اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۲- بانک گشایش‌کننده موظف به اعتبارسنجی دقیق متقاضی است، به نحوی که اعتبارسنجی به‌عمل آمده مبین میزان توان و ظرفیت اعتباری وی باشد. بانک گشایش‌کننده مجاز به گشایش اعتبار اسنادی داخلی بیش از ظرفیت اعتباری متقاضی نمی‌باشد.

ماده ۳- بانک گشایش‌کننده مکلف است قبل از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، وضعیت بدهی غیر جاری و چک برگشتی متقاضی را از «سامانه یکپارچه اطلاعاتی مشتریان» نزد بانک مرکزی استعلام نماید. بانک گشایش‌کننده مجاز به گشایش اعتبار اسنادی داخلی برای متقاضی که وفق ضوابط و مقررات مربوط،

دارای سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده و یا بدهی غیر جاری نزد شبکه بانکی کشور است، نمی‌باشد.

تبصره - در خصوص اشخاص حقوقی، موضوع مفاد این ماده علاوه بر شخص حقوقی، شامل صاحبان امضای مجاز و اعضای هیأت مدیره آن اشخاص (اعم از اشخاص حقیقی، حقوقی و نمایندگان اشخاص حقوقی) نیز می‌گردد.

ماده ۴- بانک گشایش‌کننده مکلف است به هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی، متناسب با توان و ظرفیت

اعتباری متقاضی، اقدام به اخذ پیش‌دریافت/میان‌دریافت از وی به شرح زیر نماید:

۴-۱- در اعتبار اسنادی داخلی دیداری، حداقل ۱۰ درصد هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی؛

۴-۲- در اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار، حداقل ۱۰ درصد در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی و

حداقل ۱۰ درصد به هنگام ارائه اسناد مطابق. در صورت عدم ارائه اسناد مطابق، تاریخ پذیرش

اسناد از سوی متقاضی ملاک اخذ میان‌دریافت خواهد بود.

ماده ۵ - چنانچه متقاضی اعتبار اسنادی داخلی، یکی از وزارتخانه‌ها و یا نهادهای دولتی استفاده‌کننده از بودجه

عمومی باشد، باید حداقل معادل مبلغ اعتبار اسنادی داخلی در بودجه سالیانه مصوب شود و ۱۰۰ درصد

مبلغ اعتبار اسنادی داخلی، به هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی، نزد بانک گشایش‌کننده تودیع

گردد. بانک گشایش‌کننده موظف می‌باشد از متقاضی گشایش اعتبار اسنادی داخلی موضوع این ماده،

تأییدیه ذی‌حسابی مربوط را نیز اخذ نماید.

تبصره ۱- گشایش اعتبار اسنادی داخلی برای متقاضیان موضوع این ماده که از بودجه عمومی استفاده

می‌نمایند، لیکن اجرای پروژه‌های آن‌ها به صورت تدریجی یا به طور یک‌جا در سال‌های بعد

انجام می‌گیرد، بدون اخذ پیش‌دریافت، صرفاً با تضمین سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

مبنی بر پیش‌بینی اعتبار لازم در بودجه سال‌های مربوط و نیز تضمین پرداخت آن توسط

سازمان یادشده مجاز می‌باشد.

تبصره ۲- بانک گشایش‌کننده موظف است از نهادهای دولتی متقاضی اعتبار اسنادی داخلی که از بودجه

عمومی استفاده نمی‌نمایند، مدارک و مستندات دال بر موضوع مذکور، از جمله تأییدیه

خزانه‌داری کل کشور و یا خزانه‌داری معین استان‌ها را اخذ نماید.

ماده ۶- بانک گشایش‌کننده مکلف می‌باشد قبل از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، با توجه به اهلیت و توان

اعتباری متقاضی، وثایق و تضمینات لازم و کافی از وی اخذ نماید. وثائق مأخوذه باید معتبر، سهل‌البیع،

قابل نقل و انتقال قانونی، از درجه نقدشوندگی بالا برخوردار و بلاعارض باشد تا در صورت عدم ایفای تعهدات از سوی متقاضی، حقوق بانک در حداقل زمان ممکن، استیفاء شود.

ماده ۷- مسئولیت تعیین انواع و میزان وثایق و تضمینات لازم برای گشایش اعتبار اسنادی داخلی، متناسب با ریسک اعتباری هر یک از متقاضیان، بر عهده هیأت مدیره بانک گشایش کننده می باشد.

ماده ۸- اعتبار اسنادی داخلی می تواند به صورت دیداری یا مدت دار گشایش شود. گشایش اعتبار اسنادی داخلی مدت دار، با موعد پرداخت بیش از ۳۶۰ روز (از زمان ارائه اسناد مطابق یا تاریخ حمل) مجاز نمی باشد.

ماده ۹- سررسید اعتبار اسنادی داخلی برای خرید کالا، حداکثر ۶ ماه و برای سایر موارد، حداکثر ۱۸ ماه تعیین می گردد.

ماده ۱۰- بانک گشایش کننده موظف است به هنگام تشکیل پرونده جهت گشایش اعتبار اسنادی داخلی، از «سامانه پیام رسانی الکترونیکی مالی (سپام)»، شماره منحصر به فرد دریافت نماید.

ماده ۱۱- بانک گشایش کننده موظف است هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی، علاوه بر اخذ مدارک لازم جهت شناسایی متقاضی، موضوع ماده (۴۵) این دستورالعمل، نسبت به اخذ مدارک زیر از وی اقدام نماید:

۱-۱- فرم تکمیل شده در خواست گشایش اعتبار اسنادی داخلی؛

۲-۱۱- پیش فاکتور یا قرارداد فروش کالا/ارائه خدمت؛

۳-۱۱- بیمه نامه /گواهی بیمه حمل کالا برای اعتبار اسنادی داخلی خرید کالا؛

تبصره ۱- در صورتی که تهیه پوشش بیمه ای حسب اینکوترمز مورد توافق بر عهده ذی نفع باشد، ارائه بیمه نامه /گواهی بیمه در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی توسط متقاضی، از شمول این بند مستثنی می باشد.

تبصره ۲- چنان چه کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی در وثیقه بانک گشایش کننده باشد، بیمه نامه /گواهی بیمه (ارائه شده از سوی متقاضی یا ذی نفع) باید به نفع بانک گشایش کننده صادر شود.

۴-۱۱- اظهارنامه /اقرارنامه واقعی بودن معامله پایه؛ اظهارنامه مزبور باید مبین این موضوع باشد که معامله موضوع اعتبار اسنادی داخلی واقعی بوده و متقاضی با ذی نفع اعتبار اسنادی داخلی، ذی نفع واحد (مطابق با تعریف ارائه شده در آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان) نمی باشد.

همچنین اظهارنامه/اقرارنامه فوق باید مشتمل بر این تعهد باشد که در صورت اثبات خلاف هر یک از موارد فوق، بانک گشایش کننده حق خواهد داشت در هر مرحله از فرآیند اعتبار اسنادی داخلی، برای وصول مطالبات و خسارات احتمالی خویش اقدام نماید.

۱۱-۵- فرم تکمیل شده قرارداد گشایش اعتبار اسنادی داخلی؛

۱۱-۶- فرم تکمیل شده نامه پذیرش بازرسی فنی مطابق با پیوست شماره (۱) این دستورالعمل؛

ماده ۱۲- پیش پرداخت بخشی از وجه اعتبار اسنادی داخلی به ذی نفع، پس از تأمین وجه آن از سوی متقاضی (بدون در نظر گرفتن پیش دریافت و میان دریافت موضوع ماده (۴) این دستورالعمل)، صرفاً در مقابل اخذ ضمانت نامه پیش پرداخت بانکی از ذی نفع مجاز می باشد.

تبصره ۱ - صدور ضمانت نامه موضوع این ماده توسط بانک گشایش کننده و یا بانک تأیید کننده مجاز نمی باشد.

تبصره ۲- با قبول تمامی مسئولیت های مترتبه توسط متقاضی، پیش پرداخت موضوع این ماده می تواند بدون اخذ ضمانت نامه پیش پرداخت بانکی از ذی نفع، صورت پذیرد.

فصل سوم - مبنای عقدی درخواست گشایش اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۱۳- بانک گشایش کننده موظف است قبل از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، حسب هدف متقاضی از درخواست گشایش اعتبار اسنادی داخلی (تأمین یا عدم تأمین مالی) و توافق به عمل آمده با وی در این رابطه، از یکی از عقود مذکور در این دستورالعمل جهت انعقاد قرارداد با متقاضی استفاده نماید.

ماده ۱۴ - چنان چه بانک گشایش کننده صرفاً قصد ارائه خدمت به متقاضی در قالب گشایش اعتبار اسنادی داخلی داشته باشد، می تواند صرف نظر از موضوع اعتبار، با متقاضی قرارداد جعاله گشایش اعتبار اسنادی داخلی منعقد نماید. در این صورت، تأمین مالی متقاضی در هیچ یک از مراحل اعتبار اسنادی داخلی مقدور نمی باشد. در صورت عدم ایفای تعهدات از جانب متقاضی، بانک گشایش کننده مجاز به پرداخت وجه اعتبار اسنادی داخلی از محل منابع وکالتی نبوده و می تواند در صورت درج در قرارداد به صورت شرط ضمن عقد، علاوه بر دریافت مبلغ اعتبار اسنادی داخلی از متقاضی، وجه التزام تأخیر تأدیه دین، بر مبنای نرخ سود عقود غیر مشارکتی بعلاوه درصدهای مقرر در آیین نامه وصول مطالبات، متناسب با مبلغ و مدت تأخیر از وی مطالبه نماید.

تبصره - بانک گشایش کننده می تواند در چارچوب مفاد این ماده، مبلغی را تحت عنوان «کارمزد گشایش اعتبار اسنادی داخلی» که حداکثر یک ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل توسط بانک مرکزی تعیین و ابلاغ می گردد از متقاضی مطالبه نماید.

ماده ۱۵ - در مواردی که بانک گشایش کننده بر اساس درخواست متقاضی، قصد تأمین مالی وی را نیز داشته باشد، مکلف است حسب مورد از یکی از عقود مرابحه و استصناع استفاده نماید. چنانچه موضوع اعتبار اسنادی داخلی در زمان گشایش آن، کالای موجود یا خدمت باشد، بین بانک گشایش کننده و متقاضی، عقد مرابحه و چنانچه موضوع اعتبار اسنادی داخلی، کالایی باشد که در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی موجود نبوده و مستلزم ساخت آن در آینده باشد، بین بانک گشایش کننده و متقاضی عقد استصناع منعقد می گردد.

تبصره ۱- در صورت انعقاد قرارداد مرابحه نسبه یا استصناع نسبه بین بانک گشایش کننده و متقاضی، نرخ سود معادل نرخ سود عقود غیرمشارکتی مقرر توسط شورای پول و اعتبار خواهد بود. در صورت انعقاد قرارداد مرابحه نقدی یا استصناع نقدی، سود بانک گشایش کننده حداکثر برابر با مابه التفاوت قیمت فروش با بهای تمام شده کالا و یا خدمت، می باشد.

تبصره ۲- در اعتبار اسنادی داخلی مدت دار، بانک گشایش کننده می تواند طبق ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، مبلغی را برای مدت تعهد (از تاریخ ارائه اسناد مطابق تا تاریخ سررسید پرداخت) از متقاضی مطالبه نماید.

تبصره ۳- چنانچه در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی، بین بانک گشایش کننده و متقاضی قرارداد مرابحه نقدی یا استصناع نقدی منعقد شود، لیکن در زمان ارائه اسناد مطابق، متقاضی درخواست تأمین مالی نماید، در صورت موافقت بانک گشایش کننده، طرفین می توانند نسبت به اقاله قرارداد مرابحه نقدی یا استصناع نقدی اقدام و قرارداد مرابحه نسبه به ترتیب مقرر در این دستورالعمل منعقد نمایند.

تبصره ۴- چنانچه متقاضی در مواعد مقرر به تعهدات خود طبق مفاد قرارداد مرابحه یا استصناع عمل ننماید، بانک گشایش کننده می تواند در صورت درج در قرارداد به صورت شرط ضمن عقد، وجه التزام تأخیر تأدیه دین، حسب مورد بر مبنای نرخ سود مرابحه نسبه یا استصناع نسبه در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه درصدهای مقرر در آیین نامه وصول مطالبات، متناسب با مبلغ و مدت تأخیر مطالبه نماید.

ماده ۱۶- سود ناشی از عقود مرابحه نسبیه و استصناع نسبیه و نیز وجه التزام تأخیر تأدیه دین وصولی توسط بانک گشایش کننده در عقود مرابحه و استصناع، به عنوان سود مشاع تلقی و باید در محاسبات مربوط به آن لحاظ گردد.

ماده ۱۷- بانک گشایش کننده موظف است در قرارداد مرابحه و استصناع درج نماید که تحویل کالا و یا ارائه خدمت به متقاضی، منوط به انجام آن از سوی ذی نفع می باشد.

ماده ۱۸- بانک گشایش کننده باید در قرارداد مرابحه و استصناع قید نماید که متقاضی، وکیل آن بانک در انعقاد قرارداد فروش کالا/ارائه خدمت، دریافت پیش فاکتور، تحویل گرفتن کالا یا دریافت خدمت از ذی نفع است و بانک مزبور به صرف ارائه اسناد مطابق از سوی ذی نفع، نسبت به پذیرش پرداخت اقدام می نماید و هیچ گونه مسئولیتی در خصوص تحویل و حمل کالا بر عهده بانک گشایش کننده نمی باشد.

ماده ۱۹ - سایر موارد ناظر بر عقود مرابحه و استصناع، تابع دستورالعمل اجرایی مربوط به عقود یادشده (مصوب شورای پول و اعتبار) می باشد.

ماده ۲۰- علاوه بر سود (اعم از نقدی و نسبیه) و وجه التزام تأخیر تأدیه دین و کارمزد مذکور در این فصل، اخذ هر گونه وجه دیگر تحت عنوان کارمزد گشایش اعتبار اسنادی داخلی، مجاز نمی باشد.

فصل چهارم - ابلاغ اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۲۱- شماره منحصر به فرد دریافتی موضوع ماده (۱۰) این دستورالعمل، به عنوان شماره اعتبار اسنادی داخلی منظور و تمامی بانکهای ذی ربط در فرآیند اعتبار اسنادی داخلی، از جمله بانک گشایش کننده موظفند؛ در ارسال تمامی پیامها و مکاتبات خود، شماره مزبور را درج نمایند.

ماده ۲۲- بانک گشایش کننده مکلف است بلافاصله پس از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، مطابق فرم پیوست شماره (۲)، نسخه ای از اعتبار اسنادی داخلی گشایش شده را برای اطلاع متقاضی و رونوشت آن را به شرکت بازرسی تعیین شده، ارسال نماید.

تبصره - متقاضی موظف است مشخصات و اطلاعات کامل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی، شرایط بسته بندی، بارگیری و حمل را به صورت مکتوب به شرکت بازرسی تعیین شده ارائه نماید. بانک گشایش کننده موظف است مورد مذکور را به نحو مقتضی در قرارداد گشایش اعتبار اسنادی داخلی فی مابین خود و متقاضی درج نماید.

فصل پنجم - اصلاح اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۲۳- اعتبار اسنادی داخلی می‌تواند حسب درخواست متقاضی، پذیرش بانک گشایش‌کننده و موافقت ذی‌نفع اصلاح گردد.

ماده ۲۴- صدور هرگونه اصلاحیه از جمله تمدید سررسید اعتبار اسنادی داخلی، مطابق ضوابط و مقررات زمان صدور اصلاحیه یا تمدید امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۲۵- در صورت درخواست افزایش مبلغ اعتبار اسنادی داخلی از سوی متقاضی و موافقت بانک گشایش‌کننده، آن بانک موظف است قبل از صدور اصلاحیه، عنداللزوم نسبت به تأمین وثایق و تضامین کافی، اخذ الحاقیه بیمه‌نامه/گواهی بیمه، اخذ کسری پیش‌دریافت و اصلاح سایر موارد مربوط اقدام نماید.

ماده ۲۶- چنانچه مبلغ اعتبار اسنادی داخلی با اعمال اصلاحیه کاهش یابد و ذی‌نفع موافقت خود را در این خصوص اعلام نماید، بانک گشایش‌کننده موظف است حسب درخواست متقاضی، نسبت به آزادسازی مازاد وثایق و تضامین و عودت مازاد پیش‌دریافت متناسب با مبلغ اصلاحی اقدام نماید.

تبصره ۵- در خصوص وثایق غیرمنقول، آزادسازی وثایق متناسب با کاهش اعتبار اسنادی داخلی، منوط به تشخیص بانک گشایش‌کننده خواهد بود.

ماده ۲۷- با تصویب ارکان اعتباری بانک گشایش‌کننده، سررسید اعتبار اسنادی داخلی برای خرید کالا، حداکثر به مدت ۶ ماه و سایر اعتبار اسنادی داخلی حداکثر به مدت ۱۸ ماه قابل تمدید می‌باشد. تمدید سررسید اعتبار اسنادی داخلی برای بیش از مدت‌های مقرر در این دستورالعمل، صرفاً با تصویب بالاترین رکن اجرایی بانک گشایش‌کننده ممکن می‌باشد.

ماده ۲۸- مفاد مواد (۲۱) و (۲۲) این دستورالعمل در خصوص صدور اصلاحیه نیز نافذ می‌باشد.

فصل ششم - ارائه اسناد:

ماده ۲۹- حداقل مدارک لازم به هنگام ارائه اسناد توسط ذی‌نفع؛ در اعتبار اسنادی داخلی کالایی و کالایی خدماتی؛ سیاهه تجاری، بارنامه/راه‌نامه و گواهی بازرسی فنی و در اعتبار اسنادی داخلی خدماتی؛ صورت وضعیت/صورت حساب انجام خدمت می‌باشد.

تبصره ۱- چنانچه در اعتبار اسنادی داخلی کالایی و کالایی خدماتی، تهیه پوشش بیمه حمل کالا حسب اینکوترمز مورد توافق، به عهده ذی‌نفع باشد، ارائه بیمه‌نامه/گواهی بیمه توسط وی، همراه با

سایر اسناد موضوع این ماده، الزامی می‌باشد. بانک گشایش‌کننده موظف است؛ موضوع مزبور را به نحو مقتضی در متن اعتبار اسنادی داخلی قید نماید.

تبصره ۲- چنانچه در اعتبار اسنادی داخلی کالایی و کالایی خدماتی، حسب توافقات فی‌مابین، اینکوترمز مورد استفاده در حمل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی، تحویل در محل کار فروشنده (EXW) باشد، به هنگام ارائه اسناد توسط ذی‌نفع، گواهی تحویل و تحول کالا که به امضا و تأیید ذی‌نفع، متقاضی و شرکت بازرسی رسیده است، می‌تواند جایگزین بارنامه/راه‌نامه شود.

تبصره ۳- شماره اعتبار اسنادی داخلی (شماره منحصر به فرد موضوع ماده (۱۰) این دستورالعمل) باید بر روی کلیه اسناد موضوع این ماده درج گردد.

ماده ۳۰- ارائه اسناد باید به بانک تعیین‌شده جهت پرداخت یا بانک تأییدکننده یا بانک گشایش‌کننده، به روش و در محلی انجام شود که در متن اعتبار اسنادی داخلی مشخص شده است.

ماده ۳۱- بانک موظف است طی مهلت مقرر، نسبت به بررسی اسناد ارائه شده، حسب ضوابط بررسی اسناد، مندرج در مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) اقدام نماید.

ماده ۳۲- در صورت ارائه اسناد مطابق از سوی ذی‌نفع:

۳۲-۱- بانک گشایش‌کننده موظف به پذیرش پرداخت می‌باشد؛

۳۲-۲- بانک تأییدکننده، در صورت وجود، موظف به پذیرش پرداخت و ارسال اسناد به بانک گشایش‌کننده می‌باشد؛

۳۲-۳- چنانچه بانک تعیین‌شده حسب مجوز قبلی بانک گشایش‌کننده مجاز به پذیرش پرداخت باشد، قبل از ارسال اسناد به بانک تأییدکننده یا بانک گشایش‌کننده، می‌تواند نسبت به پذیرش پرداخت اقدام نماید. در صورتی که بانک تعیین‌شده حسب توافقات قبلی صرفاً مجاز به دریافت اسناد باشد، موظف به ارسال اسناد ارائه شده از سوی ذی‌نفع به بانک تأییدکننده یا بانک گشایش‌کننده جهت بررسی و پذیرش پرداخت می‌باشد.

ماده ۳۳- بانک تأییدکننده و بانک تعیین‌شده موظفند؛ ضمن ارسال فیزیکی اسناد مطابق (بر اساس مفاد ماده

۳۲)، تصویر اسناد مزبور را نیز از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» ارسال نمایند.

همچنین در صورت ارائه مستقیم اسناد از سوی ذی‌نفع به بانک گشایش‌کننده، بانک مزبور موظف است، تصویر اسناد مطابق ارائه شده را از طریق سامانه یادشده، به بانک مرکزی ارسال نماید.

ماده ۳۴- در صورت وجود مغایرت در اسناد ارائه شده، بانک موظف است حسب ضوابط مندرج در مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) در خصوص اسناد مغایر، اقدام نماید.

فصل هفتم - تنزیل:

ماده ۳۵- تنزیل اعتبار اسنادی داخلی مدت دار صرفاً در قالب عقد خرید دین و پس از استعلام از «سامانه تسهیلات و تعهدات بانکی» بانک مرکزی مبنی بر اصالت و صحت اعتبار اسنادی داخلی و اخذ تأییدیه از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» از ادارات مرکزی ذی‌ربط بانک گشایش‌کننده، مبنی بر عدم تنزیل قبلی آن، مجاز می‌باشد.

تبصره ۱- بانک تنزیل‌کننده موظف است قبل از تنزیل اعتبار اسنادی داخلی، موافقت ارکان اعتباری خود را اخذ نماید.

تبصره ۲- تنزیل اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار در قالب عقد خرید دین منوط به اخذ شماره درخواست منحصر به فرد از «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» می‌باشد.

ماده ۳۶- ادارات مرکزی ذی‌ربط بانک گشایش‌کننده موظف است در زمان وصول استعلام موضوع ماده (۳۵) این دستورالعمل، از عدم تنزیل قبلی تمام یا بخشی از اعتبار اسنادی داخلی مذکور اطمینان حاصل کند و مراتب را از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» به بانک تنزیل‌کننده اعلام نماید.

ماده ۳۷- بانک تنزیل‌کننده موظف است از طریق ادارات مرکزی ذی‌ربط خود، بلافاصله پس از تنزیل و همچنین به هنگام تسویه اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار، مراتب را از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» به ادارات مرکزی ذی‌ربط بانک گشایش‌کننده اعلام نماید.

ماده ۳۸- بانک تنزیل‌کننده می‌تواند ضمن رعایت مفاد آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان، حداکثر تا میزان ۲۰ درصد سرمایه پایه خود نسبت به تنزیل اعتبارات اسنادی مدت‌دار گشایش‌شده توسط بانک دیگر اقدام نماید، مشروط بر این که مجموع اعتبارات اسنادی داخلی تنزیل شده، از ۵ برابر سرمایه پایه بانک تنزیل‌کننده عدول ننماید.

ماده ۳۹ - چنانچه بنا به دلایل قهری؛ از جمله کاهش سرمایه و اندوخته بانک تنزیل‌کننده، حدود مقرر در این دستورالعمل نقض شود، بانک تنزیل‌کننده موظف است ظرف مدت ۵ روز کاری، موضوع را طی گزارشی با ذکر دلایل به بانک مرکزی اطلاع دهد و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از وقوع رویداد مذکور،

نسبت به انطباق با حدود تعیین شده اقدام نماید. گزارش مزبور باید حداقل شامل اطلاعات مربوط به اعتبار اسنادی داخلی که منجر به نقض حدود شده است، میزان تخطی و تاریخ وقوع تخطی باشد.

تبصره - چنانچه بانک تنزیل کننده پس از گذشت مهلت مزبور، خود را با حدود مقرر در این دستورالعمل تطبیق ندهد، مشمول مجازات‌های ماده (۵۸) خواهد شد.

ماده ۴۰- حداکثر نرخ قابل اعمال جهت تنزیل اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار مطابق با مصوبات شورای پول و اعتبار می‌باشد.

ماده ۴۱- تنزیل اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار، توسط بانک گشایش کننده نیز امکان پذیر می‌باشد.

ماده ۴۲- تنزیل اعتبار اسنادی داخلی گشایش شده در سرزمین اصلی به نفع فعالان اقتصادی مستقر در این سرزمین، توسط بانک‌های مناطق آزاد تجاری - صنعتی مجاز نمی‌باشد.

ماده ۴۳ - سایر موارد ناظر بر تنزیل اعتبار اسنادی داخلی تابع دستورالعمل اجرایی عقد خرید دین (مصوب شورای پول و اعتبار) می‌باشد.

فصل هشتم - کنترل‌های ناظر بر فرآیند اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۴۴- بانک موظف به طراحی، ایجاد و پیاده‌سازی ساختار کنترل داخلی مالی و عملیاتی مؤثر و کارا جهت کسب اطمینان از رعایت مفاد قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها، تفکیک صحیح وظایف ناسازگار، تصویب درست معاملات، ثبت صحیح و به موقع رویدادها و نیز جابجایی کارکنان در مقاطع زمانی مناسب مطابق با «رهنمودهایی برای نظام مؤثر کنترل داخلی در مؤسسات اعتباری»، در مراحل گشایش، ابلاغ، اصلاح، ارائه اسناد، تنزیل و پرداخت اعتبار اسنادی داخلی می‌باشد.

ماده ۴۵- تمامی بانک‌های موضوع این دستورالعمل مکلف می‌باشند؛ پس از مراجعه متقاضی/ذی‌نفع، نسبت به شناسایی وی مطابق با قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، از جمله دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی اقدام نمایند.

ماده ۴۶- بانک گشایش کننده موظف است تمامی پیام‌های اعتبار اسنادی داخلی، از جمله پیام گشایش، اصلاحیه و ...، را الزاماً از طریق بانک دیگر یا سایر شعب بانک گشایش کننده، به ذی‌نفع ابلاغ نماید.

ماده ۴۷- تمامی بانک‌های مرتبط با فرآیند اعتبار اسنادی داخلی موظف به عضویت در «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» بوده و باید تبادل تمامی پیام‌های فی‌مابین از جمله پیام گشایش، ابلاغ و

اصلاح اعتبار اسنادی داخلی، طبق شیوه‌نامه ابلاغی از سوی بانک مرکزی، صرفاً از طریق سامانه مذکور صورت پذیرد.

ماده ۴۸- بانک گشایش‌کننده موظف به طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌ای در پایگاه اطلاع‌رسانی خود، حداکثر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل می‌باشد، به نحوی که سایرین از جمله بانک‌های دیگر با مراجعه به سامانه مذکور و درج شماره منحصر به فرد اعتبار اسنادی داخلی و شماره ملی ذی‌نفع، به سایر مشخصات اعتبار اسنادی داخلی گشایش‌یافته از جمله؛ کد حسابداری و نام اداره/شعبه بانک گشایش‌کننده و ابلاغ‌کننده، مبلغ، تاریخ گشایش، سررسید، نوع اعتبار اسنادی داخلی و نام ذی‌نفع و متقاضی دسترسی داشته باشند.

فصل نهم - سایر:

ماده ۴۹- در صورت درخواست و یا اجازه بانک گشایش‌کننده، بانک دیگری می‌تواند تأیید خود را بر اعتبار اسنادی داخلی بیافزاید.

ماده ۵۰- گشایش اعتبار اسنادی داخلی قابل معامله مجاز نمی‌باشد.

ماده ۵۱- بانک گشایش‌کننده موظف است در گشایش اعتبار اسنادی داخلی جهت متقاضیان دولتی موضوع مواد (۲)، (۳) و (۴) قانون محاسبات عمومی کشور به منظور اجرای پروژه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل، ضوابط مقرر در آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی را نیز ملحوظ نماید.

ماده ۵۲- مؤسسه اعتباری غیربانکی نیز می‌تواند در چارچوب این دستورالعمل نسبت به انجام امور مربوط به اعتبار اسنادی داخلی اقدام نماید.

ماده ۵۳- اعتبار اسنادی داخلی جهت ورود کالا و خدمت از مبداء مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی به سرزمین اصلی، تابع بند «ز» بخش اول مجموعه مقررات ارزی بوده و از شمول این مقررات خارج است.

ماده ۵۴- به استثنای مواردی که صریحاً در این دستورالعمل ذکر شده است، سایر موارد ناظر بر فرآیند اعتبار اسنادی داخلی، تابع مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) حاکم در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی، می‌باشد.

ماده ۵۵- در مواردی که در این دستورالعمل به مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) و اینکوترمز (INCOTERMS) اشاره گردیده، متن ترجمه شده مقررات مذکور توسط کمیته ایرانی اتاق بازرگانی بین‌المللی، ملاک عمل می‌باشد.

ماده ۵۶- در این دستورالعمل، اینکوترمز (INCOTERMS) حاکم در زمان صدور پیش‌فاکتور یا عقد قرارداد فروش کالا، مبنای عمل می‌باشد.

ماده ۵۷- ضوابط ناظر بر تعرفه‌های بانکی اعتبار اسنادی داخلی ظرف مدت یک‌ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل، توسط بانک مرکزی به شبکه بانکی کشور ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۸- تخطی از مفاد مقرر در این دستورالعمل موجب اعمال مجازات‌های مقرر در مواد (۴۳) و (۴۴) قانون پولی و بانکی کشور می‌شود.

«دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی» در (۵۸) ماده و (۲۰) تبصره در یک‌هزار و دویست و یازدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۷ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید و یک‌ماه پس از ابلاغ، لازم‌الاجرا بوده و این مصوبه جایگزین مصوبه یک‌هزار و یک‌صد و پنجاه و یکمین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۹/۷ در خصوص اعتبار اسنادی داخلی - ریالی می‌گردد.

تاریخ:
تاریخ:

(پیوست شماره ۱)

”فرم نامه پذیرش بازرسی فنی“

ریاست محترم شعبه بانک.....

احتراماً؛ بدین وسیله این شرکت (شرکت بازرسی تعیین شده) آمادگی خود را
جهت انجام بازرسی فنی (نام کالا) متعلق به
شرکت/سازمان/آقای/خانم..... (نام متقاضی)، موضوع پیش فاکتور/قرارداد فروش کالای
شماره مورخ اعلام می نماید.

بدین وسیله تأیید می گردد؛ قرارداد بازرسی طبق ضوابط ابلاغی از سوی سازمان ملی استاندارد ایران
منعقد گردیده و بازرسی فنی و صدور گواهی بازرسی نیز بر اساس قرارداد بازرسی و ضوابط مربوط انجام
می شود.

نام و نام خانوادگی:.....

مدیر عامل شرکت:.....

امضاء:

تاریخ:
تاریخ:

(پیوست شماره ۲)

شرکت/سازمان/آقای/خانم (نام متقاضی)

موضوع: گشایش/اصلاح اعتبار اسنادی داخلی - ریالی شماره.....

احتراماً؛ به پیوست متن اعتبار اسنادی داخلی - ریالی گشایش شده شماره/اصلاحیه

اعتبار اسنادی داخلی - ریالی شماره جهت استحضار ارسال می گردد.

شایان ذکر است؛ به موجب مقررات موجود شرکت/سازمان/آقای/خانم موظف

می باشد؛ مشخصات و اطلاعات کامل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی - ریالی یادشده، شرایط بسته بندی،

بارگیری و حمل آن را به صورت مکتوب به شرکت بازرسی تعیین شده که ذیلاً نام و آدرس آن درج می گردد، ارائه

نماید. ضمناً تأکید می دارد، مسئولیت بروز هرگونه خسارت ناشی از عدم ارائه به موقع اطلاعات لازم در این

خصوص، با شرکت/سازمان/آقای/خانم..... (نام متقاضی) می باشد.

نام شرکت بازرسی تعیین شده:.....

آدرس شرکت بازرسی تعیین شده:.....

بانک.....

شعبه.....

رونوشت: شرکت (نام شرکت بازرسی کننده)، جهت اطلاع و تماس با متقاضی به منظور

اخذ اطلاعات و مدارک لازم برای انجام بازرسی کالا.